

सन २०१८-१९ मध्ये विशेष केंद्रीय सहाय्य अंतर्गत  
मंजुर BMH Transmotion -Innovation movable  
storage system या योजनेकरिता मान्यता प्रदान  
करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन  
आदिवासी विकास विभाग  
शासन निर्णय क्रमांक : विकेंस - २०१८/प्र.क्र.१३०/का-१९  
मंत्रालय, मुंबई  
दिनांक: .२९/०१/२०१९

- संदर्भ :- १. जनजाती कार्य मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र. F.No.११०१५/०१४/२०१८/Grants,  
दि. २१/०६/२०१८.
२. जनजाती कार्य मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र.F.No.११०१५/०४(१४)/२०१८- Grants,  
दि.०६/०९/२०१८
३. शासन निर्णय क्रमांक: केंद्रीय-२०१८ /प्र.क्र.६९/का.-१९ दि.०४/१०/२०१८ व  
दि.१०.०९.२०१८ व दि.०५.११.२०१८

**प्रस्तावना :-**

सन २०१८-१९ करिता भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद २७५(१) अंतर्गत अनुदान, विशेष केंद्रीय सहाय्य व आदिम जमाती विकास कार्यक्रम या योजनेअंतर्गत प्राप्त होणाऱ्या अनुदानासाठी ईमेल वर प्रस्ताव पाठविण्याबाबत अशासकिय/सामाजिक/खाजगी संस्थाना आदिवासी विकास विभागाकडून आवाहन करण्यात आलेले होते. त्या अनुषंगाने प्राप्त प्रस्तावामधून निवड केलेल्या प्रस्तावाचे सविस्तर सादरीकरण व छानणी करण्यासाठी दिनांक २२.०३.२०१८ रोजी सह्याद्री अतिथीगृह, मुंबई येथे प्रस्ताव छानणीसाठी तीन पॅनेल तयार करण्यात आले होते. सदर पॅनेल समोर **BMH Transmotion** ने प्रस्तावाचे सादरीकरण केले. प्रस्ताव विशेषतः मोगरा, सिताफळ यांची साठवणूक व्यवस्था नियंतरित तापमानात करून त्या पिकांचे आयुष्यमान वाढवून शेतकऱ्यांच्या मालाला वाजवी वाढीव किंमत मिळवून देणे अशी आहे.

२. आदिवासी शेतकऱ्यांना मोगरा, सिताफळ या पिकांची साठवणूक व्यवस्था कमी क्षेत्रात निर्माण करून त्या पिकांचे आयुष्यमान वाढवून शेतकऱ्यांना मालाला वाजवी किंमत मिळवून देणे यासाठी **BMH Transmotion - Innovative movable storage system** ने सादर केलेल्या प्रस्तावास जनजाती कार्य मंत्रालयाने दिनांक २३.०५.२०१८ रोजी आयोजित केलेल्या **Project Appraisal (PAC Committee )** बैठकीमध्ये सदर योजना सन २०१८-१९ करिता विशेष केंद्रीय सहाय्य अंतर्गत राबविण्यासाठी एकूण ४१.२० लक्ष इतक्या रकमेच्या प्रस्तावास संदर्भादिन पत्र क्र.१ अन्वये मंजुरी दिलेली आहे. सदर निधी संदर्भाधिन

शासन निर्णयान्वये आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांना वितरित करण्यात आलेला आहे. सदर योजनेच्या मार्गदर्शन सुचना निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

### शासन निर्णय-

आदिवासी शेतकऱ्यांना मोगरा, सिताफळ या पिकांची साठवणूक व्यवस्था नियंत्रित तापमानाला करून त्या पिकांचे आयुष्यमान वाढवून शेतकऱ्यांना मालाला वाजवी वाढीव किंमत मिळवून देणे यासाठी **BMH Transmotion - Innovative movable storage system** ही योजना राबविण्याबाबतच्या रू.४९.२० लक्ष रकमेच्या मार्गदर्शक सुचनांना मंजूरी प्रदान करण्यात येत आहे.

२. सदर योजनेच्या मार्गदर्शक सुचनेनुसार वितरित अनुदान तरतुदीच्या मर्यादेत योजना राबविण्याबाबत त्वरीत कार्यवाही करावी व त्याचे उपयोगिता प्रमाणपत्र भौतिक व आर्थिक अहवालासह शासनास सादर करण्याची दक्षता घ्यावी.

३. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आलेला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०१९०१३०११९८५८८०२४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून करण्यात आलेला आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

( संतोष जाधव )

कार्यासन अधिकारी

प्रत,

१. मा.मंत्री, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
२. मा.राज्यमंत्री, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. प्रधान सचिव आदिवासी विकास यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
४. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक
५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास महामंडळ, नाशिक
६. सहसचिव/उपसचिव आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य
७. अपर आयुक्त आदिवासी विकास, नाशिक व ठाणे
८. प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, जव्हार, उहाणू, तळोदा, नंदुरबार.
९. जिल्हा कृषी अधिकारी, नाशिक व पालघर.
१०. संचालक, BMH Transmotion
११. निवड नस्ती (कार्या-१९) आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय मुंबई

परिशिष्ट-१

विशेष केंद्रीय सहाय्य अंतर्गत मंजूर योजना-सन २०१८-१९

१	योजनेचे नांव	BMH Transmotion - Innovation movable storage system				
२	वित्तीय तरतुद	सन २०१८-१९ मध्ये विशेष केंद्रीय सहाय्य अंतर्गत मंजूर निधी ४१.२० लक्ष				
३	योजनेतील लाभार्थी संख्या	मोगरा शीत गृह- ३ युनिट सिताफळ शीत गृह- ३ युनिट				
४	योजनेचा उद्देश/ हेतू	१.मोगरा, सिताफळ या पिकांची योग्य साठवणूक व्यवस्था कमी क्षेत्रात निर्माण करून त्या पिकांचे आयुष्यमान वाढवून शेतकऱ्यांना मालाला वाजवी किंमत मिळवून देणे. २. नाविन्यपूर्ण व एकात्मिक पध्दतीने साठवणूक व्यवस्था निर्माण करून योग्य बाजारभाव आल्यास त्यांच्या मालाची विक्री करणे. ३. वर्षभर साठवणुकीची व्यवस्था निर्माण करून शेतकऱ्यांच्या उत्पादनाची गुणवत्ती टिकविणे.				
५	योजनेचे प्रस्तावित कार्यक्षेत्र	प्रकल्प अधिकारी,जव्हार व डहाणू - ३ युनिट मोगरा शीतगृह प्रकल्प अधिकारी,तळोदा व नंदुरबार - ३ युनिट सिताफळ शीतगृह				
६	अंमलबजावणी यंत्रणा	BMH Transmotion व अपर आयुक्त आदिवासी विकास				
७	नियंत्रण यंत्रणा	आयुक्त, आदिवासी विकास,नाशिक				
८	योजनेचा कार्यान्वित करण्याचा कालावधी	शासन निर्णय निर्गमित झाल्यानंतर ०६ महिने				
९	योजनेसाठी येणाऱ्या खर्चाचे अंदाजपत्रक	प्रकल्प उभारणी करिता येणाऱ्या खर्चाचे सविस्तर अंदाज पत्रक -				
		अ.क्र.	बाब	मोगरा	सिताफळ	एकूण
		१	साईज	२.३x३x२.५ मीटर	२.३x३x२.५ मीटर	
		२	किंमत/युनिट	४,८०,०००/५ टन	४,५०,०००/६ टन	
		३	संख्या	३	३	६
		४	किंमत	१४,४०,०००	१३,५०,०००	२७,९०,०००
		५	जिएसटी १८ टक्के (किंमतीवर)	२,५९,२००	२,४३,०००	५,०२,२००
		६	३ युनिट साठी वार्षिक	४,१३,९००	४,१३,९००	८,२७,८००

		देखभाल खर्च (दिड वर्षानंतर), सनियंत्रण व मुल्यमापन व इतर खर्च				
		७	एकूण खर्च	२१,१३,१००	२०,०६,९००	४१,२०,०००
१०	<b>निधी वितरण कार्यपध्दती</b>	<p>१.आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक हे अपर आयुक्त नाशिक व ठाणे यांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्रात ठरवून दिलेल्या युनिट नुसार प्रकल्प अधिकारी यांना रक्कम अदा करतील.</p> <p>२.प्रकल्प अधिकारी हे लाभार्थ्यांचा /शेतकऱ्यांचा गट निश्चित झाल्या नंतर मशीन च्या एकूण किमतीच्या ५० टक्के रक्कम अंमलबजावणी यंत्रणेला अदा करतील.</p> <p>४. BMH Transmotion यांना आदेशित केलेल्या साहित्याचा पुरवठा केल्यानंतर ३० टक्के रक्कम प्रकल्प अधिकारी अदा करतील.</p> <p>५. प्रत्यक्ष युनिट कार्यान्वित झाल्यानंतर व अंमलबजावणी यंत्रणेने साहित्याची दिलेल्या वारंटी/गारंटी कालावधी समाप्त झाल्या नंतर उर्वरित २० टक्के रक्कम प्रकल्प अधिकारी हे BMH Transmotion यांना अदा करतील.</p> <p>६.योजनेच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने वापरात येणाऱ्या मशिनींचा वार्षिक देखभाल खर्च , सनियंत्रण व मुल्यमापन खर्च व इतर खर्चाची रक्कम प्रकल्प स्तरावर राखून ठेवण्यात येईल .</p> <p>७. योजनेच्या अनुषंगाने निवडल्या गेलेल्या लाभार्थी गटाला मार्गदर्शन व मदत करण्यासाठी माविम (महिला आर्थिक विकास महामंडळ)/BAIF ला प्रकल्प अधिकारी यांनी सदर योजनेच्या वार्षिक देखभाल खर्च सनियंत्रण व मुल्यमापन खर्च व इतर खर्चाच्या रकमेतून पूर्तता करावी. हि देय रक्कम किती असावी या बाबत प्रकल्प अधिकारी यांनी निर्णय घ्यावा.</p> <p>८. प्रकल्प स्तरावर राखून ठेवण्यात आलेली रक्कम संपल्यानंतर येणाऱ्या खर्चाची पूर्तता हि संबंधित लाभार्थी गट यांनी करावी .</p>				
११	<b>योजना अंमलबजावणी कार्यपध्दती</b>	<p>योजनेच्या अंमल बजावणीच्या अनुषंगाने प्रकल्प अधिकारी यांनी लाभार्थी गटांची निवड खालील समिती मार्फत करावी -</p> <p>अ. संबंधित प्रकल्प अधिकारी ए.आ.वि.प्र - अध्यक्ष</p> <p>ब. तालुका कृषि अधिकारी संबंधित कार्यक्षेत्र - सदस्य</p> <p>क. जिल्हा किंवा तालुका स्तरावरील माविम/बायफ प्रतिनिधी - सदस्य</p> <p>ड) संबंधित कार्यक्षेत्रातील प्रादेशिक व्यवस्थापक,आदिवासी विकास महामंडळ - सदस्य</p> <p>इ) सहा. प्रकल्प अधिकारी (केंद्रीय योजना) - सदस्य सचिव</p>				

		<p>१.प्रकल्प स्थापन व कार्यान्वय करण्यासाठी BMH Transmotion हे प्रकल्प अधिकारी यांच्याशी समन्वय साधतील</p> <p>२. शीतगृहासाठी लाभार्थी गटांची नियुक्ती करताना मागील ५-१० वर्षात प्रकल्प कार्यालयामार्फत देण्यात आलेल्या मोगरा लागवड , फळबागा लागवड , भाजीपाला लागवड लाभार्थ्यांचा बचत गट तयार असल्यास किंवा तयार करून त्यांची संबंधित तालुका कृषी अधिकारी ,माविम/बायफ , सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी यांच्या मार्फत कार्यशाळा आयोजित करून साठवणुकीच्या आवश्यकतेनुसार नियोजन करावे व लाभार्थी गट निवडावेत.</p> <p>३.पालघर येथे मोठ्या प्रमाणात cluster approach ठेवून गट तयार करण्यात आलेले आहेत.त्यांना या cold storage चा लाभ आवश्यकतेनुसार देण्यात येईल.</p> <p>४.BMH Transmotion हे निवडण्यात आलेल्या महिला गट / शेतकरी उत्पादक गटाला प्रशिक्षण देवून त्यांनावर्षात योजनेचा उद्देश, कार्यान्वय पध्दती व फलनिष्पती याबाबत मार्गदर्शन करतील.</p> <p>५. प्रकल्प युनिट कार्यान्वय व सुरळित पणे सुरु राहण्यासाठी BMH Transmotion हे लाभार्थी गटाला वेळोवेळी तांत्रिक मार्गदर्शन व प्रशिक्षित करतील.तसेच BMH Transmotion हे संबंधित युनिटला दर महिना भेट देवून प्रकल्प युनिट कार्यान्वय व सुरळितपणे सुरु राहण्यासाठी २ वर्षापर्यंत कार्य करतील .</p> <p>६. योजनेच्या अंमल बजावणीच्या अनुषंगाने निवडलेल्या लाभार्थी गटांना विपणन व इतर बाबी संदर्भात मार्गदर्शन व मदत करण्यासाठी माविम/CMRC (महिला आर्थिक विकास महामंडळ)/BAIF ची मदत घ्यावी त्यासाठी .BMH Transmotion हे माविम/BAIF ला योजना राबविण्यासाठी मदत करतील.</p> <p>७. योजनेचा मासिक आढावा प्रकल्प स्तरावर व त्रैमासिक आढावा आयुक्त स्तरावर घेण्यात यावा</p> <p>८. निवडलेल्या शेतकरी उत्पादक गटांनी प्रकल्पाच्या यशस्वितेचा अहवाल प्रकल्प कार्यान्वय झाल्यानंतर १ वर्षांनी प्रकल्प अधिकारी यांना सादर करतील.</p>
१२	योजनेच्या अटी व शर्ती	<p>१. निवड न झालेल्या लाभार्थी/शेतकरी गटांची प्रतीक्षा यादी प्रकल्प अधिकारी यांनी तयार करावी.</p> <p>२. साठवणूक गृहाचा वापर पिकांची व फळांची साठवणुकीसाठीच्या व्यतिरिक्त अन्य कारणासाठी होणार नाही याची दक्षता प्रकल्प अधिकारी यांनी घ्यावी.</p> <p>३. साठवणूक गृहावर आदिवासी विकास विभागामार्फत केंद्रिय योजनांतर्गत अर्थसहाय्य असा ठळक अक्षरातील मजकूर लोगो सह पेंट करून घ्यावा.</p> <p>४. सक्षम शेतकरी उत्पादक गटाची गरज व आवश्यकता तपासून त्यांना प्रथम प्राधान्य द्यावे.</p> <p>५. शेतकरी उत्पादक गटातील ८० टक्के सदस्य आदिवासी असतील</p> <p>६. BMH Transmotion हे साहित्याचा पुरवठा व प्रकल्प कार्यान्वित झाल्यानंतर प्रकल्पाच्या देखभालीची व दुरुस्तीच्या कामाची वॉरंटी १८ महिन्यापर्यंत घेतील.</p>

		<p>७. BMH Transmotion हे लाभार्थी/शेतकऱ्यांचे गट स्थापन झाल्या नंतर व कार्यारंभ आदेश प्राप्त झाल्यानंतर ६ महिन्यांच्या आत प्रकल्प कार्यन्वीत करतील</p> <p>८. प्रकल्प अधिकारी हे योजनेचा त्रैमासिक प्रगती अहवाल अपर आयुक्तांमार्फत आयुक्त यांना सादर करतील.</p> <p>९. राबविण्यात आलेल्या प्रकल्पाची यशोगाथा BMH Transmotion हे प्रकल्प अधिकारी यांच्या साहाय्याने तयार करून शासनास सादर करतील.</p> <p>१०. सदर योजनेसाठी मंजूर लक्षांकाप्रमाणे पात्र बचतगट/लाभार्थी गट /शेतकरी गट न मिळाल्यास लक्षांक वर्ग करणे अथवा कमी करणे याबाबतचे अधिकार अपर आयुक्त, आदिवासी विकास यांना राहतील.</p> <p>११. मोगरा व सिताफळ वगळता इतर पिकांसाठी सदर युनिटचा वापर करावयाचा असल्यास त्याबाबत संबंधित प्रकल्प अधिकारी निर्णय घेवू शकतील.</p>
१३	सनियंत्रण व मुल्यमापन	<p><b>खालील नमुद समितीद्वारे योजनेचे सनियंत्रण व मुल्यमापन करण्यात येईल</b></p> <p>१. आयुक्त, आदिवासी विकास नाशिक - अध्यक्ष</p> <p>२. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, टाणे व नाशिक - सदस्य</p> <p>३. महावस्थापक (विपणन), आदिवासी विकास महामंडळ - सदस्य</p> <p>४. प्रकल्प अधिकारी, आदिवासी विकास, डहाणू, जव्हार तळोदा, नंदुरबार - सदस्य</p> <p>५. BMH Transmotion यांचे प्रतिनिधी - सदस्य</p> <p>६. सहाय्यक आयुक्त (केंद्रीय योजना) आयुक्तालय - सदस्य सचिव</p> <p>➤ सदर योजनेच्या अंमलबजावणी प्रक्रीयेमध्ये काही बदल किंवा सुधारणा करण्याचे अधिकार उपरोक्त समितीस राहतील.</p> <p>➤ सदर समिती मार्फत झालेल्या कामाचा वेळोवेळी आढावा घेतला जाईल.</p> <p>योजनेची अंमलबजावणी सुरु झाल्यापासून उपरोक्त समितीची बैठक दर ३ महिन्यांनी आयोजित करावी व सदर बैठकीमध्ये योजनेच्या प्रगतीचा आढावा घेण्यात यावा तसेच योजना अंमलबजावणीमध्ये काही अडचणी असतील तर त्याबाबत आवश्यक कार्यवाही करावी.</p>
१४	योजनेची फलनिष्पती	<p>१. मोगरा, सिताफळ किंवा इतर पिकांची /फळांची योग्य साठवणूक व्यवस्था कमी क्षेत्रात निर्माण करून त्या पिकांचे आयुष्यमान वाढवून शेतकऱ्यांच्या मालाला वाजवी किंमत मिळवून देणे.</p> <p>२. नाविन्यपूर्ण व एकात्मिक पध्दतीने साठवणूक व्यवस्था निर्माण करून योग्य बाजारभाव आल्यास त्यांच्या मालाची विक्री करणे.</p> <p>३. वर्षभर साठवणुकीची व्यवस्था निर्माण करून शेतकऱ्यांच्या उत्पादनाची गुणवत्ता टिकविणे.</p>